

Gumbert

[T. Gumbert]

Kevätmietteitä.

Jo joutui armas aika ja suvi suloinen;
Kauniisti joka paikkaa koristaa kukkanen.
Aurinko maamme puoleen lähestyy lähemmäksi,
Virvoittaa luonnon kuolleen, sen tekee eläväksi.

Kaikkivaltiaan viisaan järjestelmän ja luonnon lakien vaikutuksesta on hyisen talven täytyntä väistyä ja antaa sijaa vuoden ihanimmalle osalle, keväälle.

Kukapa ei tietäisi mitä sana kevät sisältää. Kevään suloi-
suutta ovat ihanin sanoin runoilijat laulaneet ja sepittäjät sanel-
leet. Minä puolestani tahtoisin kaikessa yksinkertaisuudessa te-
roittaa huomiotamme siihen muutokseen, jonka alaisiksi järvemme
asujamineen kevään tullen käyvät. Niin, meidän tuhannet sini-
järvemme ovat nyt luoneet paksut jääpeitteensä. Vapaina läikky-
vät aallot hiekkarantoja vastaan, uskollisesti suudellen ijästä har-
maiksi käyneitä, tuhatvuotisia tuttaviaan, rannan loukeroisia kiviä
ja monimutkaisia lahdelmia; iloisina juosta lirisee purojemme ve-
det laskuansa kohti ja vapautettuna pitkäaikaisesta vankeudestaan
kohoavat vetten asukkaat järven pinnalle ihaillemaan auringon su-
loisuutta, päivänpaistetta.

Mutta eipä luonnon herrakaan ole toimetonna, ei; päinvastoin
valmistelee hän nyt kaikin tavoin hyväkseen käyttämään oi-
keuksiaan kalojen ja rapujen suhteen. Ihmisparka, kiedottu oman-
voitonpyynnön ja ahneuden pauloihin, virittää nyt kalasille sopi-
via ja sopimattomia, luvallisia ja kiellettyjä ansoja ja pyydyksiä,
saadakseen mikäli runsaimman saaliin. Tätä mietiskellessäni val-
taa minut alakuloisuuden tunne ja kysymys „miksi?“ herää po-
vessani. Miksi Jumala, joka niin viisaasti ja lemmekkäästi pitää
huolta kunkin luotunsa toimeentulosta, miksi hän on järjestä-
nyt asiat niin, että toisen elävän olennon täytyy ylläpidokseen
ryöstää toisen hengen, toisen elämän. Tämä välttämättömyys
ikäänkuin kumoo lapsuuden aikana saadut käsityksemme Jumalan
rakkaudesta. Mutta luvatonta lienee vaipua tällaisiin miettei-
siin, ihminen ei voi käsittää Jumalan kaikkiviisauden syvyyttä.

Hänelle on syy kyllä tietty. Jos lapsen on vaikea arvostella isänsä toimia, kuinka paljon vaikeampi onkaan meidän sitte asettua Jumalan tekojen tuomariksi.

Voimme siis käyttää toimeentuloksemme näitäkin luotuja olentoja, kaloja, kumminkin vaarinnottamalla kaikkia niitä keinoja, jotka tekevät niiden pyytämisen ja tappamisen niin vähätuskaiseksi kuin suinkin, eivätkä sodi yhteiskunnan säätämiä asetuksia vastaan.

Ikävä tosiseikka on, että koko luomakunta kaipaa parempaa ja laupeampaa kohtelua ihmisen puolelta; se kaipaa Luojan sille antamien oikeuksien lunastusta. Minun mielestäni vetää tässä suhteessa erityisen huomion puoleensa kala, se kun ei näet sydäntä särkevällä huudolla enempää kuin muillakaan liikkeillä voi ilmi antaa sitä tuskaa ja surkeutta, jonka alaisena se ihmisen käsiin jouduttuaan on. Muiden luotujen valitus herättää edes hetkeksi myötätuntoisuutta kovimmassakin sydämessä. Ensimmäinen silmiinpistävä epäkohta, joka suuressa määrässä jouduttaa kalojen vähenemistä ja samassa tuntuvasti köyhdyttää meitä, sillä onhan kalastus tärkeä elinkeino ja hyvä tulolähde monessa paikassa maattamme, on tuo järjetön pyytäminen kutemisen aikana. Huolimatta siitä kiellostä, jonka luemme Rakennuskaar. 17 luv. 9 §:ssä, jossa nimenomaan sanotaan „kalan kuteminen rauhoitettakoon“, otetaan silloin kaikki mitä suinkin saada voidaan. Muut ihmiselle ravinnoksi kelpaavat olennot, niinkuin teiret ja metsot jätetään rauhaan soidinaikana, samoin jänikset kiima-aikana, ja joka sitä asetusta vastaan rikkoo saatetaan sakkoihin ja edesvastaukseen, jotavastoin kalojen suhteen menetellään välinpitämättömästi, rikollisesti. Usein luetaan sanomalehdissäkin että se ja se siellä ja siellä sai niin ja niin monta sataa lahnaa merroistaan ja pyydyksistään. Ne ovat kaikki kudun aikana saatuja ja aivan varmaan niitä ei monta vuotta peräkkäin sillätapaa samasta järvestä saadakaan. Kukapa ei esim. Hämeessä olisi kuullut puhuttavan noista niin maukkaista Paime-lan lahnoista? Niiden luku on vuosi vuodelta huolettavassa määrässä vähentynyt ja mitä saadaan on pieniä polosia niiden rinnalla, jotka muutama vuosi sitte koristivat hyviä päiviä pitäjien pöytiä.

Toista laissamme kiellettyä hävityssotaa käydään myöskin suunnattomasti. Tarkoitän pienten ravinnoksi miltei mitättömän kalansikiöiden pyytämistä. Jouduin kerran rannalle, kun eräässä jär-

vessä nuottaa vedettiin. Saaliina apajassa oli tuhatkunta puolen peukalon pituisia muikunpoikasia.

Hyvin tiedän että näiden epäkohtain poistamiseksi meillä on tehty ja tehdään paljo. Meillä on oppinut ja asiaa harrastava henkilö, kalastustarkastaja, joka tekee kaikki minkä voi asian eteen; meillä ilmestyy aikakauslehti, kohtuullisella hinnalla saatavana, jossa on asiaa valaisevia neuvoja; meillä on piiritarkastajat, joiden tulee valvoa asetusten noudattamista. Mutta asia ei parane ennenkuin suuri yleisö tulee huomaamaan lakien ja määräysten suuren merkityksen kansallistaloudellisessa suhteessa.

Toinen epäkohta mikä ei myöskään parane eikä muutu ennenkuin yleinen mielipide eläinten eduksi muuttuu, on se inhoa herättävä julmuus, jolla ihminen ylimalkaan kohtelee kalaa, saatuaan sen käsiinsä. Jo aikaisin keväällä jäämöhkäleiden kelluessa vedessä varustautuu pienet poikanulikat onkivavoilla ja madoilla ja lähtevät kalaan. Että hui ei suinkaan pakko tai elatuksen murhe on näiden retkien alkusyynä, sen tiedämme hyvin jo siitäkin, että saalis, tusina tahi kymmenkunta kiiskintuikkasta, silmistään ja leuvoistaan pajuviitsaan pujoitettuina nakataan joko keittiön nurkkaan kuolemaan tahi kissalle tuljaisiksi. Kesän tullen tehdään samanlaisia retkiä pitemmille matkoille ja silloin saa kala koetella miltä tuntikaupoilla viruminen kuivalla veneen pohjalla tahi siinä olevassa likavedessä maistuu. Surkeata on ajatella niitä tuskia, joita kalojen täytyy kärsiä kaikenlaisissa sumpuissa, rantahiekalla, myyjän kopassa auringonpaisteessa ynnä monessa muussa niille sopimattomassa paikassa ja olossa. Jos ihminen, tuo järjellisin kaikista luoduista, sen verran vaivaisi järkeänsä että huomaisi näin kidutetun eläimen epäterveellisyyden, niin kyllä kai lievennettäisi kalainkin tuskia ja kuolema tehtäisi pikaisemmaksi. Kyllä silloin kala, jos sitä täytyisi pysyttää elävänä, säilytettäisi sumpussa juoksevalla vedellä, taikka tainnutettaisi heti vedestä nostettua lyömällä veneen laitaan tahi rantakiiveen ja heti sen jälestä poikkileikattaisi niskan takaa. Eipä silloin kyseltäisi kaupustelijoilta „eläviä kaloja“, ehkäpä ei niitä puntarinkaan koukussa leuvoistaan ripusteltaisi kauppa hierottaessa. Ehkei hieno rouva, peläten veripisaraa finissä leningissä, silloin estäisi ihmisellistä myyjää tappamasta kalaa, kuten omin silmin olen nähnyt tapahtuvan. Kentiesi ei kalojen edellisten kärsi-

mystensä lisäksi tarvitsisi tuskallisesti hyppelehtiä keittiöiden pöytain alla hamasta aikaisesta aamusta tuonne päivällistä lähemmäksi. (Päivällinen syödään kaupungeissa usein klo 5—6 aikaan i. p.)

Olen usein kuullut monen ymmärtäväisen perheenemännän valittelevan, että sitkeähenkisten kalain nylkeminen on niin kauheata, ne kun näet elävät vielä senkin jälkeen kun jo kahveli pään lävitse pistettyinä on pidetty niitä seinässä kiinni sen aikaa kun nahka on vedetty pois. Jollette pahaksi pane pyydän saada Teille esittää kaloille vähemmän tuskaa tuottavan tappokeinon ja nylkemistavan: Kala kiedotaan vaatteeseen, jotta se paremmin pysyisi käsissä, sitte se tapetaan nuijanlyönnillä niin että aivot murskautuvat, tämän jälkeen erotetaan pää ja pyrstö ruumiista terävällä aseella, josta seuraa veren juoksu. Nyt lasketaan kala astiaan kannen alle muutamaksi minuutiksi, jonka jälkeen se otetaan ylös ja päällimäinen nahka raavitaan pois. Sisempi nahka saa jäädä, sillä se estää ravitsevien aineiden poistumisen kalaa keitettäissä tahi paistettaissa.

Lopuksi käännyin armaan isänmaamme kaikkien äitien puoleen anomuksella: että he istuttaisivat lapsiinsa, 20:n vuosisadan naisiin ja miehiin, lempeitä tapoja ja sääliä ei ainoastaan kaloja, vaan myös kaikkia muitakin luotuja kohtaan; että he ostaessaan kaloja varoittaisivat kalastajia ja palvelijoitaan pitelemaan kaloja hellästi ja muistamaan että paras hellyydenosoitus on niiden pikainen tappaminen.

Käyttäkää taloudessanne ainoastaan verkolla, nuotalla tahi rysällä pyydettyjä ja heti vedestä nostettua edellä olevaan tapaan tapettuja kaloja.

Elkää salliko lasten kalastaa huvikseen.

T. F.

Food